

Economia i política de la privatització local

Germà Bel i Queralt, *catedràtic de la Universitat de Barcelona*

Conferència en l'acte de lliurament del VI Premi Societat Catalana d'Economia

Abstract

The book presented at this conference seeks to find the answer to many questions related to local privatization such as: success, why decisions are made and what their effects are on the economy. It is an innovative and very useful book for academics, policymakers and public service managers.

Resum

L'autor del treball guardonat amb el 6è Premi Societat Catalana d'Economia en fa un resum, Economía y política de la privatización local.

Es tracta d'un llibre d'edició recent (Marcial Pons, Ediciones Jurídicas y Sociales, ISBN: 84-9768-325-0), fruit d'una investigació de l'autor, finançada per la Fundación Rafael del Pino i que ha comptat amb l'estímul i el suport d'Amadeu Petitbò, el seu director.

Què és la privatització local? Quina extensió ha assolit? Per què s'ha de privatitzar? Quins n'han estat els efectes econòmics?

Germà Bel respon a aquestes qüestions analitzant el concepte i el significat de la privatització local, els seus fonaments teòrics, el seu desenvolupament històric i la seva extensió actual; identifica els motius de la privatització i en descobreix els efectes econòmics. A més, s'aplica a l'estudi de la situació actual a Espanya a través de l'anàlisi d'una àmplia enquesta realitzada als municipis espanyols.

Es tracta d'un llibre innovador i d'interès, d'utilitat tant per als analistes acadèmics com per als polítics i gestors responsables dels serveis públics. L'obra omple un forat en una matèria que fins ara ha rebut poca atenció, malgrat els abundants recursos financers i d'ocupació que mobilitzen serveis públics essencials com ara els residus sòlids o el subministrament d'aigua.

Cal privatitzar els serveis municipals? Bel demostra que no existeix una evidència clara sobre això. Aquest no és terreny propici per als defensors apassionats de la superioritat sistemàtica de la producció privada de béns i serveis, i tampoc no ho és per als defensors incondicionals de la bondat d'allò públic. En general, la gestió privada és més flexible que la pública i és més innovadora, sobretot en matèria d'estalvi de costos. No obstant això, l'àmbit dels serveis municipals no es caracteritza per acords lliures entre oferents i demandants privats, sinó per la provisió municipal i la producció mitjançant monopoli, sigui aquest públic o privat, i, en aquest cas, els avantatges de la producció privada són molt menys evidents.

La privatització local no ha estat una panacea universal, com preveïen els idealitzadors de la privatització, ni ha causat perjudicis irreparables a la qualitat del servei, com predeïen els idealitzadors del sector públic. La privatització ha pogut reportar beneficis inicials després de la seva aplicació, però aquests han pogut diluir-se en el temps a causa de la consolidació de monopolis locals privats que, una vegada instal·lats, han aconseguit evitar la competència futura en els contractes. A més, les reformes als municipis que han conservat la producció pública han disminuït, si no eliminat, la diferència de costos entre producció pública i privada.

La privatització ha induït la reforma del servei en molts dels municipis que han conservat la producció pública, afirma l'autor: Evitar la privatització és un bon estímul per a la millora organitzativa al sector públic, que no va precisament sobrat d'aquest tipus d'incentius. En suma, l'existència d'un cert balanç entre producció pública i producció privada pot ser desitjable pensant en el benefici del ciutadà.